

Kadın cinayetleri politiktir

Filiz, Aylin, Gönül, İlknur, Kübra ve Zeynep; devlet görevini yerine getirmeye çalışırken, üçü boşanmak istediği, ikisi boşandı için öldürülen 6 kadın. Aile yılı ilan edilen 2025 yılında ise 294 kadın öldürüldü, 297 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Her gün gördüğümüz bu kıyım, münferit cinnetlerin sonucundan ziyade; patriyarkal kapitalizmin kadınlara karşı açtığı savaşın bilançosudur.

Bu tablo, kurulu yozlaşmış bir düzenin sonucudur. 24 saat içinde yaşam hakkı gasp edilen 6 kadının 3'ünün uzaklaştırma kararı olması bizlere bu cinayetlerde devletin eli olduğunu da kanıtlar nitelikte. 6284 sayılı kanunun uygulanmadığı her gün, uzaklaştırma kararları göz ardı edildiği

her an kadınlar öldürülmeye devam ediyor. Uzaklaştırma kararlarını kağıt üzerinde bırakan, polis merkezlerini “arabuluculuk” ofislerine çeviren zihniyet, katillerin eline tetiği bizzat yerleştiriyor.

İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun, fabrikada tacize uğrayan kadın işçinin, ev içine hapsedilmiş ev emekçisinin, sokakta nefes alması bile engellenen trans kadınların ve hayatın her alanında patriyarkal kapitalizmin çarkları arasında ezilmeyi reddeden her birimizin mevsisidir.

İstanbul Sözleşmesi; şiddeti failin uydurulmuş “öfke kontrolü sorunu” olarak değil, patriyarkanın doğrudan ve yapısal olduğunu da kanıtlar nitelikte. 6284 sayılı kanunun uygulanmadığı her gün, uzaklaştırma kararları göz ardı edildiği

derhal üretmekle yükümlü kılar. İşte tam da bu yüzden, kadını erkeğe tabi kılan ve onu sadece “makbul aile” içinde tanımlayan gerici zihniyet, bir gece yarısı operasyonu bu sözleşmeden çekilmiştir.

6284 ise bir kadının öldürülmekten kurtulması için “kanıt” beklemeden, faili derhal uzaklaştırarak kadının yaşam hakkını sorgusuz biçimde güvence altına alır. “Mağdur erkekler” yalanıyla karalanmaya ve esnetilmeye çalışılan 6284’ün uygulanmadığı her saniye bir kız kardeşimizin daha hayattan koparıldığını biliyoruz.

İstanbul Sözleşmesi’nden çıkılması da, 6284’ün tartışmaya açılması da tesadüf değildir; bu, kadınların emeği, bedeni, varlığı üzerindeki denetimi artırmak isteyen cin-

siyetçi bir zihniyetin saldırısıdır. Bizim için kurtuluş, ne tek başına yasalar ne de mahkeme salonlarıdır; kurtuluş, bu sömürü düzenini yıkacak olan örgütlü birliğimizdir.

Yarım Bıraktığınız Hayatların Hesabını Soracağız!

İstanbul Sözleşmesi’ni de 6284’ü de barikatlarda savunacağız. Bize dayatılan “makbul kadın” sınırlarını, “arabuluculuk” yalanlarını ve kutsallaştırılmış aile prangalarını da parçalayacağız! Vakit; kadın cinayetlerine, sömürüye ve patriyarkal kuşatmaya karşı sokakları ateş verme vaktidir. Haklarımızı savunmak, hayatlarımızı geri almak için 8 Mart’ta her sokağı, her meydanı isyan alanına çeviriyoruz!

ünlem

Bilimsel Düşünce Kulübünün haftalık gazetesidir

Sayı: 14 3 Mart 2026 Salı

İnadına laiklik inadına eşitlik

Devletin; yönetimde ve toplumsal yaşamın her alanında bilimsel ve rasyonel kurumlar oluşturup işleterek bunların din dışı kalmasını sağlaması, tüm inançlara ya da inançsızlığa karşı tarafsız kalması; laiklik ilkesinin akıllara gelen ilk tanımını oluşturur.

KADINLAR İÇİN LAİKLİĞİN ÖNEMİ

Medeni Kanun’un kabulüyle ilerleyen süreçte dini dogmaların boyunduruğundan sıyrılarak kadınlara eşit yurttaşlık statüsü kazandıran bir dizi devrim yaşandı. Çok eşliliğin kaldırılmasından resmi nikah zorunluluğuna, miras ve boşanma hukukunda eşitliğe kadar inanç ve cinsiyet ayrımı gözetmek-sizin toplumsal yaşamda eşitlik zemini inşa edilirken aynı zamanda kadınların özneleşmesinin de önü açıldı.

Bu bağlamda laik toplum düzeni; dini kamusal olandan ayırıp kişisel bir alana çekerek düşünce, vicdan ve inanç özgürlüğünü temin etmenin yanı sıra kadını dini referanslarla hayatın dışına iten uygulamalara da ket vurarak hukuki görünlülüğü sağlamayı hedefliyor.

Siyasal İslamcı rejimlerin kadınların haklarına, bedenle-

rine, emeklerine hatta doğrudan varlıklarına saldırması laikliğin hayati önemini bize gösteriyor.

GERİCİLİĞİN HEDEFİ KADINLAR

Bunun bir örneği olarak, Afganistan’da Taliban’ın iktidara gelmesinin ardından, “iffet” bahanesiyle 8 yaş üstü kız çocuklarının okula gitmesi yasaklanmış ve eğitim hakları gasp edilmiştir. Kadınların vücudun tüm bölümlerini kapatan “burka” olmadan ve yanlarında kan bağından bir erkek bulunması haricinde sokağa çıkmaları engellendi. Şeriat rejimi, kadın kimliğini hedef aldı. İran İslam Devrimiyle gelen başörtüsü zorunluluğu, rejimin istediği gibi örtünmediği gerekçesiyle

katledilen Mahsa Amini’nin ve olay sonrasındaki eylemlerde tutuklanarak idam edilen kadınların geleceğini çaldı. Suriye’de cihatçı IŞİD/HTŞ çeteleri en ağır bedeli saçları kesilerek saldırılan Kürt ve Alevi kadınlara ödetti. Bölge halklarını kontrol altına alma amacıyla gerici güçleri besleyen emperyalistler, vahşetin merkezine kadınları yerleştirdi.

ÜLKEMİZDEKİ GERİCİLEŞTİRME

Kadınların kazanılmış haklarının dinci gerici bir kuşatma altında aşındırıldığı AKP iktidarının laiklikle olan hesaplaşması ise her geçen gün daha da saldırganlaştı. Zaman içinde “Kadın ve erkek fitratı gereği eşit olamaz” söylemi ile “Kadın

herkesin içinde kahkaha atmaya-cak, iffetli olacak.” demeci Taliban ve molla rejimi zihniyetinin net bir uzantısı olarak karşımıza çıktı. Bu noktada İstanbul Sözleşmesi’nin “bir gecede” değil; insan haklarını gözetken adil hukuk kadrolarının tasfiye edildiği, iktidar sahiplerinin kadın düşmanı sözlerinin politik bir üslup haline geldiği bir laiklik kazanımları tasfiyesi sürecinin sonucunda feshedildiği gerçeğiyle yüzleşmemiz gerekiyor. Kutsal aile safsatalarıyla LGBTİ+’ları kriminalize eden yargı paketleri, nafaka tartışmaları, Diyanet eliyle saldırılan miras hakkı, “kol kırılсын, yen içinde kalsın.” vurgusu yapan arabuluculuk söylemleri, kürtaja erişimin kısıtlanması gerici rejiminin karanlığını gözler önüne seriyor. Bu gerici abluka; kadını evin içine hapsederek emeğini görünmez hale getirip sömüren ve yeri geldiğinde hangi yolla doğum yapması gerektiğini bile dikte ederek kadın bedeni üzerinde tahakküm kuran patriyarkal kapitalizmden ayrı düşünülemez.

Gericici-piyasacı iktidar aktörlerinin “baş düşmanı” laiklik; kadınların özgürlüğünün teminatı ve yaşam güvencesidir. Kazanılmış haklarımızdan, eşitlikten, hayatın her alanında laiklikten vazgeçmeyeceğiz. Şeriatçı dayatmaları reddediyoruz, karanlığa teslim olmayacağız!

8 Mart’ta barikatın karşısındayız!

Üniversitemiz kadınlarının bir araya gelerek oluşturduğu ve sesini birlikte yükselttiği GSÜ Mor Kampüs,

8 Mart’ta yürüyüşte olacağını duyurdu. Eşitlik, özgürlük ve güvenli bir yaşam talebiyle kampüsün

sesi alanlarda olacak. GSÜ Mor Kampüs’ün yayınladığı 8 Mart etkinlik takvimi kapsamında pankart ve

döviz hazırlıkları için 6 Mart günü saat 13.00’te ön kantinde bir döviz atölyesi düzenlenecek.

8 MART'TA GSÜ MOR KAMPÜS İLE MEYDANLARA!

Eşitsizlik gündelik, mücadele sürekli

Dünya Emekçi Kadınlar Günü yaklaşırken kampüste konuştuğumuz üniversiteli kadınlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yalnızca teorik bir tartışma değil, gündelik hayatın her anına yayılan bir deneyim olduğunu anlatıyor. Ev içinden sınıfa, sokaktan kampüs koridorlarına uzanan bu deneyimlerin ortak noktası ise güvensizlik duygusu ve yapısal eksiklikler.

ÇOCUKLUKTA ÖĞRETİLEN ROLLER

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği çoğu kadın için erken yaşlarda görünür hale geliyor. Sıra arkadaşlarımızdan biri, bu farkındalığın çocuklukta başladığını anlatıyor: "Misafirliklerde kadınların mutfığa çekilip erkeklerle servis yapmasının görünmez bir kurala dönüştüğünü erken yaşta fark ettim. Annemin çalışmasına rağmen akşam yemeğinin sorumluluğu yine ona kalıyordu. Kadınların, hangi konumda olurlarsa olsunlar, ev içi emeğe mahkum edilebildiğini o yıllarda kavradım." Bir başka arkadaşımız ise eğitim hayatında karşılaştığı cinsiyetçi yönlendirmeyi şöyle aktarıyor: "Ortaokulda öğretmenim inşaat mühendisliğinin 'erkek işi' olduğunu ve benim bu meslek için uygun olmadığımı söylemişti." Bu ifadeler, meslek seçiminden gündelik sorumluluklara kadar uzanan kalıpların hâlâ güçlü biçimde varlığını sürdürdüğünü gösteriyor. Röportajlarda en sık tekrar eden sorun ise güvende hissetmeme hali. Üniversiteli kadınlar, kamusal alanın hiçbir noktasında tam anlamıyla rahat olamadıklarını dile getiriyor: "Toplu taşımada, sokakta,

okulda, kafede... Her zaman tetikteyim. Bir erkeğin bana zarar verebileceğini ve adil cezalandırılmayacağını biliyorum." Bu güvensizlik, gündelik davranışlara da yansıyor: "Metro beklerken raylardan uzak durup sırtımı duvara yaslıyorum. Toplu taşımada kapıya yakın duruyorum. Yalnızken adeta paranoya yaşıyorum." Taciz deneyimleri ise birçok kişi için istisna değil: "Defalarca takip edildim, sözlü tacize uğradım. Bir keresinde yalnızca arkadaşlarımla yürüdüğüm için bir erkek üzerime yürüdü."

GÜNDELİK VE GÖRÜNMEYEN EŞİTSİZLİK

Ayrımcılık çoğu zaman mikro düzeyde ve sürekli tekrar eden kalıplar aracılığıyla ortaya çıkıyor. Şiddetin yalnızca fiziksel değil, psikolojik boyutunun da farkında olduklarını söyleyen arkadaşlarımız, erkekler tarafından sözünün değersizleştirilmesi pratiği olan mansplaining ile sıkça

karşılaştıklarını söylüyor. Üniversitemizdeki kadınlar, Türkiye'de kadın haklarının olması gereken noktada olmadığı görüşünde. Ücretsiz ev içi emeğin "doğal sorumluluk" olarak görülmesi, bakım yükünü hafifletecek mekanizmaların yetersizliği ve siyasi söylemlerde kadının birey olarak değil "anne" kimliği üzerinden tanımlanması eleştiriliyor. "Resmi bir yasak yok ancak kadınların işgücüne katılımını destekleyen somut adımlar da atılmıyor. Finansal özgürlüğümüzü kazanmamız sistemsel olarak zorlaştırılıyor." Kadınların önemli bir kısmı kampüs içinde görece daha güvende hissettiğini belirtse de bu güvenin kırılgan olduğu vurgulanıyor. Son dönemde kampüslerde artan suçlar ve şiddet vakaları tedirginlik yaratıyor. Daha da önemlisi, birçok öğrenci kampüste etkili bir CİTÖK (Cinsel Tacizi Önleme Komisyonu) mekanizmasının ya da

görünür ve erişilebilir olmadığını düşünüyor. Öğrenciler, kadınları koruması gereken topluluk ve kurumların yeterince aktif olmadığını, caydırıcı bir disiplin ve destek sisteminin bulunmadığını ifade ediyor. Güvenli ulaşım, aydınlatma, acil destek hatları ve psikolojik danışmanlık gibi yapıların güçlendirilmesi gerektiği vurgulanıyor.

8 MART: SEMBOL DEĞİL, DİRENİŞ

Üniversiteli kadınlar için 8 Mart yalnızca bir anma gününden fazlası; eşitlik, güvenlik ve özgürlük talebinin yüksek sesle dile getirildiği bir gün. Kampüste etkili CİTÖK birimlerinin kurulması, şeffaf ve güvenli başvuru mekanizmalarının oluşturulması, caydırıcı yaptırımların uygulanması ve kadınların sözünün ciddiye alındığı bir sistem talebi öne çıkıyor. Ortak mesaj net: Güvende, eşit ve özgür bir yaşam istiyoruz; kampüste de, sokakta da, olduğumuz her yerde.

8 Mart'ın tarihselliği ve isyanının güncelliği

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü köklerini, işçi kadınların eşit, özgür, şiddetsiz ve sömürsüz bir dünya mücadelesinden alır. Cinsiyete, cinsel yönelime, dile, dine, ırka, milliyete bağlı maruz kalınan ayrımcılıklara ve şiddete karşı insanca yaşamı mümkün kılmak için yüzyıllardır sürdürdükleri direnişlerinin sembolleştiği gündür.

120 KADIN İŞÇİ YANARAK KATLEDİLDİ

8 Mart 1857 yılında ABD'de 40.000 kadın işçi; eşit işe eşit ücret, insani çalışma saatleri ve koşulları, işten çıkarmaların son bulması talepleriyle greve başladılar. Polis, kadın işçilere müdahale ederek onları çalıştıkları fabrikaya kilitledi. Fabrikada çıkan yangın sonucu kilitli kapılar ve alandaki barikatlardan dolayı yangından kurtulamayan 120 kadın işçi göz göre göre katledildi. Tüm dünyayı sarsan bu katliamın ardından 1910'da Kopenhag'taki 2'nci Enternasyonal'e bağlı Uluslararası Sosyalist Kadın-

8 Mart 1979'da İran'da zorunlu başörtüsüne karşı protestolar düzenlenmişti.

lar Konferansı'nda sosyalist kadın hakları savunucuları Clara Zetkin ve Rosa Luxemburg'un ortak bir gün belirleyerek Dünya Kadınlar Günü ilan etme önerileri toplantıda oy birliğiyle kabul edildi.

ULUSLARARASI MECRADA 8 MART'IN KABULÜ

Başta, ilkbaharda yapılan bu anmaların 8 Mart olarak saptanması; Sovyetler Birliği'nin kurucusu Lenin döneminde, 1921'de Moskova'da düzenlenen 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda gerçekleşti.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

nü'nün Türkiye'de ilk kez kutlanması da bu tarihlerde gerçekleşti. Moskova'da gerçekleşen 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda 8 Mart'ın tarihi kesinleşirken adı da, "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak belirlendi. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı yılları arasında sosyalizmin yayılmasından çekinen bazı ülkelerde anılması yasaklanan Dünya Kadınlar Günü, 1960'lı yılların sonunda ABD'de gerçekleşen çeşitli gösterilerde anılmaya başlanmasıyla batı ülkelerinde daha güçlü bir şekilde gündeme geldi. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul etti.

TÜRKİYE'DE 8 MART

Türkiye'de de dünya genelinde olduğu gibi 1975'ten itibaren 8 Martlar meydanlarda yoğun katılımı eylemlerle kutlandı ancak 1980 Darbesi'yle Cunta Rejimi'nin yarattığı baskı ikliminden dolayı dört yıl süreyle 8 Mart'larda sokakta herhangi bir eylem yapılmadı. 1984'ten bugüne kadar kesintisiz şekilde çeşitli sosyalist ve feminist kadın örgütlerinin ön-

cülüğünde kutlanan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde kadınlar ve LGBTİ+lar; hayatlarını, emeklerini, bedenlerini sömüren patriyarkaya karşı meydanları feminist isyanla zapt ediyor. 2003'ten itibaren Taksim'de düzenlenmeye başlanan Feminist Gece Yürüyüşleri, 2019'dan beri valilik yasaklarıyla engellenmeye çalışılıyor. Anayasal haklarını kullanarak katledilen tüm kadınların acısını, öfkesini kuşanan birbirlerinden güç alarak dayanışan kadınlar, bu yasaklara aldırış etmeden meydanlarda isyan sesini yükseltiyor ancak çoğu kez orantısız güçle ve polis şiddetiyle gözaltına alınıyor. Saatlerce ters kelepçeye maruz kalıyor, gözaltında çıplak arama işkencesine ve tacize uğrayan kadınlar ve LGBTİ+lar oluyor. Haklarında yıllar süren yıldırma amaçlı kamu davaları açılıyor.

KATLEDİLEN KADINLAR İSYANIMIZDIR!

Kadınlar ve lubunyalar, devletin; mevcut ataerkil düzeni pekiştiren, kendilerini güvencesizleştirerek şiddete daha açık hale getiren yargı paketlerinin, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin, 6284'ü uygulamayarak koruyucu ve önleyici mekanizmaları işletmeyen politikalarının ve cezasızlığı besleyen infaz düzenlemelerinin sonucunda en çok ateşli silahla ve kutsallık atfedilen ailelerinin içinde katlediliyor. Bu yüzden kadın cinayetleri münferit değil, politiktir! Kadınlar, 8 Mart'larda tüm baskılara rağmen erkek şiddetiyle hayattan koparılan kız kardeşlerinin adlarını haykırarak onların yarım kalan hikayelerini yaşatmaya ve toplumsal hafızayı diri tutmaya çalışıyor.